

Je neuze is gin kapstok

door Engel Reinhoudt

Om te begunnen krieg je eêst de oplossing van het raadsel daè a 'k de vorige keêr het stikje mie afsloot: de aeremen goaie het op straete en de rieke steke 't in d'r zak. Het stamt uut d'n tied a gewone mensen gin neusdoek bie d'r ao, wan de oplossing volgens het Woordenboek der Zeeuwse dialecten luudt: neusvuil. Daè bin gin goeie inzendingen binnen'ekomme, dus noe za 'k de twiddehands breêdbeeldtelevisie mie zô 'n toeter van achter zelf mae ouwe. Een snotneuze ei twî beteêkenissen: een klein kind en een vule neuze. Daè is ok een uitdrukking mie hetzelfde onderwerp: die ei nie meêr as snot in z'n neuze. Dat geef an dat die persoan nie zô mô opscheppe, wan die is aerm en ei dus niks te makken. 'Pluus in je neuze' is ok een moaie uitdrukking die a afkomstig is van Schouwen-Duveland. Ze bedoele d'r branie mie. Nog meêr snot!

'Vo snot en vule butter zitte', wil zegge da je gad nie in tel bin, voe piet snot zitte dus. 'Snot en kwiele schreêuwe' is eêl ard brulle. Me bluve nog even bie oans uutsteeksels.

"Ongliek heit gin bulte en gliek heit hin neuze" is een uutspraeke die a op'eteêkend is op Goeree-Overflakkee. De dialecten die a ze daè praote, worre toet de Zeêuwese dialecten erekend. Je gebruikt het gezegde as commentaer a t'r eên is die aoltied gliek wil è. Een moai gezegde is ok: je neuze is gin kapstok. Daè mie wor bedoeld a je nie aolles oef te weten. En a je 't van je neuze maèkt, dan doe je behoorlijk deur.

Zo worre d'r dikkels lichaemsdeêlen gebruikt om wat dudelijk te maeken: schoddekonte (een dik wuuf), smoskonte (a je zit te smossen) en kontekrauwer (voe eên die aolmae an z'n gat krauw). En a je kontje of je gatje opslaèt, dan è je 't goed naè je zin.

Ok j'n aangezicht en j'n oad kenne vee woorden die as bie- of scheldnaem gebruikt kunne worre: een praotebolle is een kind dat a vee praot, een schreeuwbakkes is een kind dat a vee brult, een smoksmoel is een snoeper, een centebieter is een gierig ventje en een druuskop is een driftkikker. Kop over gat, kop over kloaten, kop over kont bin uitdrukkingen om an te duuën a t'r bevoorbeeld ineêns eên wiggaèt.

"Een mond as een oaischuure" of "as een ovengat", spreekt vanzelf: een groate mond. A je mond overdwas staèt, dan praot je te vee. En a j'n oaren te dicht bie je kop stae, bî je een vrekzak. Mae dat kom misschien om'a je gin naegels eit om an je gat te krauwen, dus aerm bin.

A je deugt an gin oaren en poaten, dan deug je nergens voe. En in Zeeuws-Vlaandere kenne ze: mee j'n oaren an den blok staon. Dat beteêkent da je vee schuld eit. Een papbuuk is een dikzak en volgens het woordenboek worre of wiere Flakkeënaeren papbuken enoemd.

A je je tonge bie de smid ebrocht eit, stae je mie je mond vol tanden. A j'n in de broadscheutel laete liggen eit, weet je ok niks mî te zeggen.

Je kan nog zô'n ouwe memme weze (zeurkouse), a je an d'achterste tepel ligt, za je bekomst nie kriege.

Afijn, mien tonge ang noe op het derde knôôpsgat. Tied om te schoven.

Reacties: Werrilaan 21, 4453 CA 's-Heerenhoek. E-mail: cn.zeeuws@zeelandnet.nl. Het stukje is over een maand na te lezen op www.zeeuwsezanger.nl